N°. 8. Donderdag 24 Februari 1916. 16de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

KOLONIAAL ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST": TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Ingekomen Giften voor den Watersnood in N.-I.

Ontvangen t/m. 17 Februari 1916	f	2009.—
Sedert ontvangen uit Den Haag:		
Mevr. S. A. F. de K.	„	25.—
O. C. E.	„	100.—
F. A. v. B.	„	2.50
S. O. Ph. M.	„	10.—
H. F.	„	25.—
J. K.	„	5.—
Mevr. H. F. K. Z.	„	50.—
Kol. H. F. E. v. B.	„	10.—
Mevr. H. L. P.	„	25.—
G. A. ten B.	„	2.50
X.	„	1.—
F. H. S. te Heelsum	„	5.—
Van de afdeeling Apeldoorn	„	272.50
Van het door de afdeeling totaal ontvangen bedrag ad f 379.— werd in de opgave van den 17en Februari reeds f 106.50 vermeld, zoodat nog op te geven bleef f 272.50.		
Van den heer Zuiderhoff in Den Haag:		
J. V. Th. M.	„	50.—
Mevr. F. H. S. A.	„	50.—
R. Z.	„	10.—
Mevr. Z. v. M.	„	5.—
J. K.	„	10.—
J. M. N. K.	„	5.—
H. v. G.	„	2.50
W. G. O. K.	„	2.50
W. W. G. te Groningen	„	10.—
J. de K. te Breda	„	5.—
Totaal	f	2692.50

N.B. In de opgave van den 17en Februari 1916 is een zetfout geslopen, die door den corrector niet is opgemerkt. Er staat Mr. M. J. f 100, moet zijn f 300. Het totaal was echter juist.

Indische Kunstavond voor den watersnood in Ned.-Indië.

Op Woensdag 15 Maart a.s. zal te 's-Gravenhage in het gebouw van den Kon. Ned. Schouwburg eene uitvoering gegeven worden, waarvan de opbrengst zal komen ten bate van de slachtoffers van den watersnood in Ned.-Indië. De afdeeling 's-Gravenhage van Oost en West, de Indische Vereeniging en de Indologische Studentenvereeniging, hebben de regeling daarvan op zich genomen. De uitvoering zal een specifiek Indisch karakter dragen en zal daardoor niet alleen voor oudgasten, doch ook voor hen, die nooit in Indië geweest zijn, zeer aantrekkelijk worden. Behalve Indische muziek, zang en dans, staat een Indisch tableau op het programma. De gamelan zal door hier te lande studeerende Inlandsche jongelieden worden bespeeld. O.a. hebben Madame Sorga, de heer Borgesius en de inlandsche prins Noto Soeroto hunne medewerking toegezegd.

De prijzen zijn gesteld op f 4 (loge), f 3 (zaal), f 2 (2e rang) en f 1 (3e rang).

Daar het aantal plaatsen in den schouwburg niet groot is, zal het voor de leden van Oost en West zaak zijn zich spoedig van toegangskaarten te voorzien bij:

den Secretaris der afdeeling, Laan v. Meerdervoort 187 (Tel. Haag 2655) of de Directrice van „Boeatan", Heulstraat 17 (Tel. Haag 4695).

Uit de O. I. Mail.

Watersnoodberichten.

Volgens de laatste mailberichten wordt de nood, door de overstroomingen veroorzaakt, grooter en grooter. Niet alleen Java werd geteisterd. De Padangsche correspondent van „De Javabode" seinde 28 Dec. j.l. o.a.:

Een bandjir heeft de lijn der Staatsspoor tusschen Parit Malintang en Loeboek Aloeng weggespoeld.

Een godsdienst-opstootje.

Uit Padang Padjang werd 22 Dec. naar Batavia geseind:

„Van nacht te één uur bestormde een troep kwaadwilligen, bestaande uit 38 personen, afkomstig van Kotalawe, Singalang en Pandesisih, allen in witte kleeding en onder voortdurend roepen van „Sabilloelah" het huis van den Assistent-Resident.

Deze ambtenaar, te voren gewaarschuwd, bracht dien avond in de kazerne door.

Een troep militairen was op de been en loste een salvo op de kwaadwilligen. Twee personen werden gedood, een werd gevangen genomen. De rest sloeg op de vlucht.

Twee soldaten vonden den dood.

De bevolking ter hoofdplaats Padang Pandjang is rustig. Heden morgen werd een sterke troep uitgestuurd naar de genoemde kampong."

In de bladen van een paar dagen later lezen wij:

„Enkele aanstokers van de opstootjes te Padang Pandjang zijn bekend en werden gearresteerd.

Het onderzoek duurt voort."

Ambtenaren voor Chineesche Zaken.

De „Nwe Soer. Ct." meldde uit goede bron vernomen te hebben, dat bij de Regeering het voornemen bestaat, om binnenkort het ambt van ambtenaar voor Chineesche zaken af te schaffen.

Dit bericht is absoluut onjuist, zegt het „Bat. Handelsbl." De Regeering bereidt een reorganisatie voor, waarbij de verschillende over den Archipel verspreide standplaatsen voor ambtenaren van Chineesche zaken zullen worden opgeheven. Alle ambtenaren worden dan geplaatst te Batavia, van waaruit dienstreizen zullen worden ondernomen. Doch deze reorganisatie hangt nog in de lucht en 't kan nog heel lang duren vóór het zoo ver komt.

Maar van opdoeken van het ambt van Chineesche zaken is geen sprake. Integendeel, hun werkzaamheden breiden zich voortdurend uit. Bovendien, de Regeering is immers voornemens ook een korps ambtenaren voor Japansche zaken te scheppen en zouden dan tegelijk de Chineesche functionarissen worden opgedoekt? 't Zou wel een beetje belachelijk zijn!

Een nieuwe school te Djokjakarta.

Op een reeds in het midden van het vorig jaar aangekocht terrein, gelegen aan den stationsweg Lempoejangan ter hoofdplaats Djokjakarta, zal een inlandsche school worden opgericht. Dit zal dan de 7de tweede klasse school ter plaatse zijn.

PERSONALIA.

Mr. J. van Davelaar. †

Mr. Jan van Davelaar, die reeds eenige jaren aan hartszwakte leed en hoopte in het koude Lembang herstel te vinden, is daar 30 Dec. j.l. gestorven. „De Javabode" schrijft o.m.:

De plotselinge dood, waarvoor zijn geneesheeren vreesden, is gekomen en ontneemt Indië een van zijn beste en kundigste menschen. Man met een warm hart, behulpzaam, waar om hulp werd gevraagd, mensch met vriendelijk gemoed, al bleef hem het lijden niet gespaard, knap jurist, zooals weinigen, zoo was mr. Jan van Davelaar. Zijn lichamelijke gesteldheid was oorzaak, dat hij zich weinig in het openbaar vertoonde, toch bleef hij op de hoogte van de algemeene zaak.

Hij was de ziel van de Juristenvereeniging, waarvan hij voorzitter bleef, ook toen hij in den Raad van Indië werd geroepen. In zijn vereeniging werd hij gewaardeerd om zijne van groote en diepe kennis getuigende adviezen.

Nog in de laatste algemeene vergadering van de Juristenvereeniging in Juli van dit jaar, heeft de overledene een belangrijk prae-advies uitgebracht.

Vóór mr. Van Davelaar werd benoemd tot Lid van den Raad van Indië, kon hij reeds wijzen op een eervolle loopbaan bij de rechterlijke macht van Nederlandsch-Indië. Twee en dertig jaar lang had hij bij de magistratuur het land gediend, toen hem de welverdiende plaats in den Raad van Indië werd aangeboden, waar zijn kundige adviezen op prijs werden gesteld.

Ter nagedachtenis van Mr. van Deventer.

Het bestuur van de Groep Nederlandsch-Indië van het Algemeen Nederlandsch Verbond heeft het initiatief genomen voor de totstandkoming van een gedenkteeken ter eere van Mr. van Deventer, een borstbeeld of geschilderd portret in een passende omgeving te plaatsen. Voorloopig is daartoe, met toestemming der directie van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, het museum van dat Genootschap gekozen.

De eerste burgemeester van Batavia.

Volgens „De Javabode" kan spoedig de benoeming van m r. A. Meyroos, adjunct-adviseur voor de decentralisatie, tot burgemeester van Batavia, tegemoet worden gezien.

De Sultan van Bima.

De „Resident van Timor en Onderhoorigheden seinde 22 dezer: Sultan Bima 16 dezer overleden.

Ingenieurs bij het stoomwezen.

De adspirant-ingenieur bij het stoomwezen, de heer J. R. van Eck, te Soerabaja geplaatst, is uit zijne betrekking ontslagen.

Zijn collega W. C. Beekman, werkzaam bij het hoofdbureau van het stoomwezen, heeft verzocht gedurende 1 jaar buiten bezwaar van den lande op non-activiteit te mogen worden gesteld.

Eene vacature.

In het begin van het volgend jaar komt de betrekking open van algemeen pakhuismeester te Belawan, daar de functionaris, de heer W. H. Beemer, na meer dan 35-jarigen dienst, eervol ontslag heeft verzocht.

Middelbaar Onderwijs.

In het „Middelbaar Onderwijs" deelt de redacteur L. P. J. Vermeulen mede, dat hij spoedig zijn functie zal neerleggen wegens verlof naar Europa.

Hij vraagt nu wie zijn opvolger wil worden.

Suriname.

Onder het hoofd „Een belangrijk bericht" lezen wij in „De West" van 11 Januari:

„In het verslag dat wij gaven van ons eerste onderhoud met den heer van Asch van Wijck, na zijn terugkeer van San Francisco, deelden wij mede, dat hij getracht had relaties aan te knoopen in het belang der kolonie en, naar het scheen, niet zonder succes.

Het verheugt ons, thans reeds een eerste resultaat te kunnen mededeelen.

De heer van Asch van Wijck heeft bericht ontvangen van den chef van het Department of Commerce te Washington, dat de heer Garrard Harris, een speciaal agent van het Bureau of Foreign and Domestic Commerce, hier zal komen om de mogelijkheden op verschillend gebied in Suriname na te gaan en de resultaten van zijn onderzoek te brengen onder de aandacht van het Amerikaansch publiek.

Indien men weet, welk een enormen invloed in handelskringen het commercial departement in de Vereenigde Staten heeft, kan men de groote beteekenis van het bezoek van een speciaal agent van het bureau voor vreemden en binnenlandschen handel waardeeren. Het is van het grootste belang voor onze kolonie, dat de heer Harris een gunstigen indruk ontvangt.

Het bestuur is zich daarvan geheel bewust. Aan den heer van Asch van Wijck, die onmiddellijk den gouverneur met de hem gedane toezegging in kennis heeft gesteld, is medegedeeld, dat het bestuur alles zou doen wat kan strekken om den heer Harris alle noodige inlichtingen te verschaffen en hem zoo goed mogelijk te ontvangen.

Dit bericht verblijdt ons ten zeerste en we hopen, dat de indruk, dien de heer Harris van Suriname moge ontvangen, een goede mag wezen."

* * *

In hetzelfde nummer van „De West" een persgesprek met den heer G. Davidson, een Schotsch ondernemer, die sedert eenige maanden op vrij groote schaal een proef neemt om na te gaan of Mangrove-bast een loonend uitvoerartikel kan worden voor de kolonie. De bast van den mangrove-boom, die de benedenrivieren en de kust omzoomt, levert een goede looistof. De eerste proefverscheping van 50 ton naar New York zou juist plaats vinden. Het verder lot van de onderneming zal voor een goed deel afhangen van het resultaat dezer verscheping. De heer Davidson, die aan de Coppename-rivier met Indianen werkt, heeft goede hoop. De prijs, dien hij voor den bast betaalt is van dien aard, dat een middelmatige arbeider gemakkelijk *f* 2.50 per dag met inzamelen kan verdienen. De aanwezige voorraad mangrove is voor de eerste honderd jaar genoeg. De heer Davidson wenschte uiting gegeven te zien aan zijn erkentelijkheid voor de voorkomende wijze, waarop hij de meest mogelijke medewerking mocht ondervinden van de hooge ambtenaren in de kolonie. In 't bijzonder bedankte hij den Districtscommissaris van Saramacca, door wiens tusschenkomst verschillende zwarigheden van het bedrijf werden opgelost en die door herhaald bezoek daadwerkelijk blijk gaf van zijne belangstelling in het welslagen der onderneming.

De uitvoer van mangrove-bast is eenige jaren geleden beproefd door een paar in Suriname gevestigde firma's; de omstandigheden waren toen niet zoo gunstig als thans.

De Bauxite-industrie in vreemde handen; nu weer de uitvoer van mangrove-bast. Waar blijven de Nederlandsche kapitalisten?

* * *

Het blad „Suriname" behandelt in zijn nummer van 21 Januari, onder het hoofd „Britsch-Indiërs in Suriname", een voorval, dat, indien de feiten juist blijken, zeer te betreuren zou zijn. Nog steeds hebben de Britsch Indiërs last van de onbeschaafde bevolking van Paramaribo, vooral van de straatjongens. Zij worden met den scheldnaam „zogedier" nageroepen en dikwijls op hinderlijke wijze gesard. Dat vooral het janhagel zich daaraan schuldig maakt, blijkt wel uit de uitspraak van het scheldwoord. Voor de politie is het natuurlijk onmogelijk overal de plagerijen tegen te gaan. De deugnieten zorgen wel goed uit te kijken of er ook politie-agenten in de buurt zijn. Zulk een plagerij heeft weer op de markt plaats gevonden en aanleiding gegeven tot de arrestatie van den heer Lutchman Sing, een respectabel ingezetene, die reeds 27 jaar in de kolonie gevestigd is en door ijver en arbeidzaamheid zich een eervolle plaats in de Surinaamsche maatschappij verworven heeft. Hij is voorzitter van de Surinaamsche immigranten-vereeniging en als zoodanig en wegens zijn hooge kaste de erkende voorman der Britsch-Indiërs. Op zijn levenswandel en zijn optreden in het openbaar valt niets af te dingen. Immer toonde hij zich bereid het Bestuur bij te staan, waar zijn diensten gewenscht waren en voor commissiën voor publieke aangelegenheden wordt zijn medewerking steeds ingeroepen en ook steeds bereidwillig verleend. Door zijn invloed en zijn voorbeeld vestigden zich vele Br.-Indiërs in de kolonie, terwijl hij ook in zijn vaderland, waar hij talrijke relaties heeft, zijn invloed ten bate der kolonie aanwendt.

De heer Lutchman Sing was tusschenbeide gekomen, om een einde te maken aan het molesteeren van een Br. Indische vrouw door straatjongens; daaruit ontstond een handgemeen met een man, die pas sedert 2 weken als agent van politie in dienst was genomen en wien nog geen uniform was verstrekt. Op het gefluit van den agent, verschenen 3 collega's, die den heer Lutchman Sing naar het politiebureau sleurden, hoewel deze dadelijk verklaard had bereidwillig te willen meegaan. Na een kort onderhoud liet men hem gaan. Onder de Br. Indiërs was er begrijpelijkerwijze opwinding over dit voorval en het was aan een wenk van den gearresteerde te danken, dat zij zich stil hielden.

Van het tooneel waren velen getuige, o.m. eenige voorname kooplieden in de nabijheid. De verontwaardiging over het optreden der politie was algemeen.

Het is te hopen, dat de gestelde machten krachtig zullen optreden om aan het bedoelde euvel een eind te maken.

De Javaansche immigratie schijnt niet op goede leest geschoeid te kunnen worden. Nu dit niet gelukt is aan den heer Idenburg, die, vóór hij den Buitenzorgschen troon beklom, Gouverneur van Suriname was en ook als Minister van Koloniën de nooden der kolonie kende, mag men wel aannemen, dat de moeielijkheden om goede werkkrachten uit Java te verkrijgen, niet te overwinnen zijn.

De groote landbouw in de kolonie en gedeeltelijk ook de kleine landbouw, zullen dus voor de toekomst afhankelijk blijven van den aanvoer van werkkrachten uit Britsch-Indië. Suriname is de eenige niet-Britsche kolonie, die uit Britsch-Indië arbeiders mag betrekken. Tot dusver heeft de kolonie in Br. Indië een goeden naam. Het Bestuur zorge dat dit zoo blijve.

* * *

Den 27en Februari zal het honderd jaar zijn, dat Suriname weer onder Nederlandsch bewind kwam. In het vorige jaar vestigden wij hierop de aandacht in de hoop, dat de dag niet onopgemerkt zou voorbijgaan. De omstandigheden zijn niet geschikt voor feestelijke uitingen. Maar de uitgave van een serie jubileum-postzegels, ook voor de kolonie Curaçao, had zonder eenige luidruchtigheid kunnen plaats vinden. Jammer dat men gemeend heeft dit te moeten nalaten.

Curaçao.

Omtrent de havenwerken van Willemstad schrijft de „Amigoe" van 24 Dec. j.l.:

„Het was in het begin der week weer een geknal van belang. De mijnen werden gelegd bij het fort Amsterdam. De laatste drie dagen zijn de baggermachines druk doende om de losgesprongen steenen omhoog te halen. Menig onderlossertje werd er weggesleept.

Ook werd het afgewerkte deel der haven gepeild en gemeten.

Aardig, dat de Petroleumraffinaderij profijt kan trekken van de weggebaggerde specie en wederkeerig aan het Gouvernement een dienst bewijst met het weghalen der onderlossers. De raffinaderij beschikt over een eigen sleepboot."

* * *

Over deze raffinaderij schrijft het blad elders o.m.:

„De voorbereidende werkzaamheden zijn in vollen gang. Amerikanen werden belast met de opstelling der olietanks, terwijl Curaçaosch werkvolk behulpzaam is bij het opslaan der loodsen, het aanleggen van dammen en wegen, het schoonmaken van het terrein en anderszins.

De nieuwe groot-industrie brengt al aardig wat werk onder de menschen en belooft in de toekomst nog veel meer.

We vinden het volstrekt niet gewaagd, om aan onze arme Kolonie een spoedig intredenden bloeitijd te voorspellen."

* * *

Verder schrijft hetzelfde blad:

„Curaçao raakt in trek! We mogen niet alles zeggen, wat we weten; binnenkort hopen we meer te kunnen vertellen.

Zaterdag l.l. hadden wij het genoegen een Amerikaan te ontmoeten, die zeer ingenomen was met de Kolonie en hare bevolking. Deze Amerikaan is van plan hier dividivi-molens op te richten. De verzending als peulen in zakken is zeer duur; fijngemalen tot poeder wordt de vracht tot een minimum teruggebracht.

Dezelfde persoon wil ook een distilleerderij van Cucaçaolikeur oprichten en de flesschen verpakken in gevlochten mandjes."

* * *

Minder gunstige berichten verluiden omtrent de op te richten Zeevaartschool, deze zou n.l. niet kunnen worden geopend, de voorgenomen cursus schijnt niet door te gaan, daar zich slechts één leerling daarvoor had opgegeven. De „Amigoe" brengt in herinnering waarom de oprichting van een zeevaartschool werd aangevraagd.

Dit geschiedde niet om stuurlieden op te leiden voor de groote scheepvaart. Daarvoor dient de zeevaartschool in Nederland. Jongelui van den gegoeden stand kunnen die opleiding zelf bekostigen.

De in Nederland opgeleide stuurlieden gaan echter

voor de Koloniale zeilvaart verloren. En juist hier in onze eigen Kolonie hebben we behoefte aan goed opgeleide schippers en scheepsvolk.

De roep om een zeevaartschool voor Curaçao had vooral ten doel den minder kapitaalkrachtigen jongens gelegenheid te verschaffen tot eenigszins wetenschappelijke opleiding voor eigen scheepvaart.

Over de capaciteiten der Curaçaosche schippers bestaat geen enkele contrôle. Als men zijn leven waagt in een onzer zeilbootjes, moet men maar hopen, dat alles goed af zal loopen. Zekerheid omtrent voldoende bekwaamheid van den kapitein en zijn bootsvolk bij storm, ontij of averij kan niemand u geven.

Daarin moet verandering gebracht worden. Een volk, dat voor een groot deel leeft van de scheepvaart, moet gelegenheid hebben daarvoor te worden opgeleid. Maar dan niet op z'n Hollandsch, grootscheepsch. De toekomstige Curaçaosche schippers bezoeken zoo'n hoogen cursus niet, en de leerlingen, bestemd voor de wereldvaart, gaan toch naar Holland.

Laat Havenmeester of Loods theoretisch onderricht geven en zet een paar jongens op een schip bij een vertrouwden, voldoend ontwikkelden kapitein. Zoo besluit het blad.

* * *

Volgens door den Gouverneur van den Gezaghebber van Aruba ontvangen bericht, was de regenval op dat eiland gedurende de afgeloopen maand November gering en heeft de maisoogst veel van de droogte te lijden gehad. Het gewas van inlandsch zaad is bijkans verloren en het heeft aan den honingdauw geen weerstand kunnen bieden.

Daarentegen heeft het ingevoerde zaad zich krachtig ontwikkeld en schijnt bijna immuun tegen den honingdauw.

Hierdoor zal de maisoogst niet verloren gaan, ofschoon hij wel geringer zal zijn, dan men had mogen hopen. Zoo lezen wij in de „Cur. Crt."

De „Amigoe voegt hieraan toe:

Wij ontvingen verschillende berichten van Aruba, die er op wijzen, dat de algemeene armoede wel iets verbeterd is, maar nog lang niet weggenomen. De menschen, die geplant hebben, deelen gul mee aan de armen, maar dit jaar waren er veel meer dan anders, die niet konden planten. De krachten om hun grond te bewerken, ontbraken dikwijls. Door de langdurige armoede is er bij velen de fut uit. Eerst na een werkelijk goed jaar, als de menschen weer eens flink doorvoed zijn, zal er reactie komen en de arbeidzame bevolking van Aruba, als van ouds, de noodige zorg kunnen besteden aan de grondjes. De tijding, dat het Curaçaosche Steuncomité in Januari op zal houden steun te verleenen, heeft algemeen teleurstelling gewekt. De tegemoetkoming aan de armen kan wel langzamerhand verminderen, vooral zoo er een tweede oogst komt, maar de gelduitdeeling geheel staken, vreest men, dat nog niet zal kunnen.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Een nieuw Inl. Weekblad op komst. Sr. Sarwanto maakte o.a. in de „Pembrita Betawi" bekend, dat hij van plan was in Januari van dit jaar een weekblad uit te geven, waaraan de naam van „Tjahaja Vorstenlanden" zou worden gegeven en dat dienstbaar gemaakt zou worden aan de belangen van alle inboorlingen des lands, den vooruitgang dienende. Het zal in de Maleische en Javaansche taal gedrukt worden en Sarwanto rekent voor het welslagen van dezen arbeid op de hulp en medewerking van alle intellectueelen van het land. Zij, die daartoe genegen zijn, worden verzocht hunne bijdragen spoedig te leveren. Alles wat in dit blad wordt opgenomen, verklaart hij voor zijne verantwoording te nemen. De namen der inzenders zullen stipt geheim gehouden worden. Aan hen, die critieken leveren of protesten uitbrengen, doet hij het dringend verzoek zulks in de Maleische taal en in beschaafde, niet al te scherpe termen te doen. Denk er aan, zegt hij, wij mogen niet beschaamd gemaakt worden. Gods zegen moge op ons werk en streven rusten!

Taalliefde. De „Oetoesan Hindia" keurt 't goed, dat bij de Inlandsche pers de Hollandsche taal er uit gehouden wordt, dringt aan op het behoud van de eigen taal. Tien jaren geleden, toen de neiging bij den Inlander opkwam om de Nederlandsche taal te gaan leeren, was schrijver daarvan een groot voorstander, nu echter gevoelt hij er niets voor, omdat minachting voor de eigen taal daarvan bij velen het gevolg is geweest. Het Maleisch moest, naar zijne meening, slechts tegenover die vreemdelingen gesproken worden, die het Javaansch niet verstaan. Hij vindt 't onbegrijpelijk, dat de officieele correspondentie tusschen Javaansche autoriteiten nog in 't Maleisch gehouden wordt.

Opening Kartinischool te Malang. De „Pembrita Betawi" neemt uit de „Tjahaja Timoer" de beschrijving over van de feestelijke opening der Kartinischool te Malang. Zij wordt voorloopig in een gehuurd huis in de Sawahanstraat gehouden. Het gebouw was met groen en vlaggen versierd; een strijkorkest deed zich hooren. Des ochtends om 7 uur waren de kinderen reeds present. Omstreeks half acht kwamen de prijajies, leden van de Kartini-vereeniging en niet lang daarna verschenen ook de onderwijzeressen (2 Europeesche en 2 Inlandsche). Om 8 uur kwam de regent met de Raden Ajoe, die door mejuffrouw Tempelman als hoofd der school ontvangen werden. Iets over 8 kwam, terwijl het strijkorkest het Wien Neerlandsch Bloed speelde, de assistent-resident met zijne echtgenoote en nadat hij zich een poos met de genoodigden onderhouden had, sprak hij de aanwezigen toe, wijzende op de belangen der en den vooruitgang in de Inl. maatschappij, op de wenschen en verlangens der vrouwen op maatschappelijk en verstandelijk gebied. Hij bracht te dien aanzien Raden Adjeng Kartini als de baanbreekster in herinnering, en hoopte, dat de school mocht bloeien door samenwerking aller krachten, die zich er voor gespannen hadden. Ook de onderwijzeressen werden toegesproken. De regent sprak in 't laag Javaansch tot de Inlandsche ambtenaren. In 't Maleisch dankte hij den assistent-resident voor diens steun tot oprichting dezer school, want, zeide hij, de pogingen, aanvankelijk van Inl. zijde daartoe ondernomen, mislukten. Eerst toen de assistent-resident zich er mee bemoeide, kwam zij tot stand.

De kinderen werden op limonade en beschuitjes getrakteerd. De schrijver vormt ook, met de herdenking aan Kartini de beste wenschen voor deze school, maar was niet best te spreken over het feit 1e dat de Inlandsche ambtenaren zonder hunne vrouwen gekomen waren. 't Is verwonderlijk, zeide hij. Want 't waren immers ook de vrouwen, die naar zoo'n school verlangden en een vrouwenbond daarvoor oprichtten? Het tweede feit, waarover de schrijver zich verwonderde, was, dat toen de Regent binnenkwam, de Inlandsche goeroes op den grond neerploften en hem verder in zittende houding bleven aanhooren. Dit was een zeer pijnlijk gezicht voor de vooruitstrevenden, in aanmerking genomen ook het doel, waarvoor de Kartinivereeniging werd opgericht. Ook hinderde 't den schrijver, dat de Inlandsche onderwijzeressen geschoeid waren.

Lezing eener Inl. Vrouw. De „Pembrita Betawi" maakt ook melding van een lezing van Poedji Astoeti Mattheus over de „bangsa prampoean, in het gebouw van de Panti Harsojo te Soerabaja gehouden. Wij vrouwen — zeide zij o.m. — die onder het gezag van de mannen gesteld zijn, zouden gaarne onze positie verbeteren willen, evenals de mannen den weg des vooruitgangs betreden, willen niet voor andere rassen behoeven onder te doen. De vrouwen van West- en Midden-Java hebben zich reeds flink geroerd. De meisjes gaan naar de lagere en Mulo-scholen, zelfs enkele naar de H. B. S., vroedvrouwen- en normaalschool. Van haar kan gezegd worden, dat zij later nuttige leden van de maatschappij zullen worden. Laten we hopen, dat ook in Oost-Java langzamerhand zonder schokken alle ouderwetsche adats zullen verdwijnen, steeds met het doel voor oogen, dat ook de Inl. meisjes goed onderlegd moeten worden. Wij mogen niet achter blijven bij onze zusters van West- en Midden-Java, die ons zulk een goed voorbeeld gaven. De Hollanders zeggen: Reeds bij een vluchtigen blik op de geschiedenis van het vrouwelijk geslacht, blijkt het, dat de plaats, die de vrouw in het leven inneemt, een der belangrijkste kenmerken is van het nationale karakter van een volk. In de onbeschaafde landen worden de vrouwen nog als minderwaardige wezens beschouwd, als slaven en dieren behandeld, daar heerscht polygamie. Moeten wij ons onder deze onbeschaafden rangschikken? Ons eergevoel verzet zich hiertegen. Natuurlijk hebben wij onze bezigheden in huis, voor het gezin, maar waar noodig moeten wij ook in de maatschappij kunnen optreden.

Een Vrouwen-Afd. der S. I. De „Oetoesan Hindia" bericht de oprichting van een vrouwen-Sarikat Islam-vereeniging te Tasikmalaja, genaamd de Sarekat nesa, waarvan slechts de vrouwen van Sarikat Islammers lid kunnen zijn. De candidaten moeten bij de aanneming een eed zweren, dat zij zich zullen onthouden van ontucht en overspel.

Een aanklacht. Hetzelfde blad deelt mede, dat de leerlingen van de H. I.-school te Banjoemas, gezamenlijk bij den Regent een klacht hebben ingediend over de luiheid, valschheid, bitsheid en het vuilbekken van twee Europeesche onderwijzers, wier optreden vooral tegenover de meisjes-leerlingen meer dan onbehoorlijk is, terwijl eenige leerlingen, op ongemotiveerde wijze, in een lagere klas werden teruggesteld. Vele leerlingen bleven toen van die school weg. Een onderwijzeres werd sedert ontslagen, maar ook de onderwijzers moeten verwijderd worden. De Inl. kinderen schijnen thans ook 't spreekwoord in toepassing te brengen: „Durf als gij in uw recht zijt", en „Eendracht maakt macht". Zoo besluit de redactie van bovengenoemd blad.

Een Protest. Een candidaat, die voor de hulpakte (lager onderwijs) bij het te Bandjermasin gehouden examen werd afgewezen, komt in een met zijn naam voluit onderteekend ingezonden stuk tegen die afwijzing op, schrijvende: Van de dertien candidaten van den Normaalcursus slaagden er slechts vier. Van de negen zendelingskweekelingen, slaagden er acht. Wat mag hiervan wel de reden zijn? De zendingsonderwijzer heeft op een listige wijze inzage gekregen van de stukken van den examineerenden adjunct-inspecteur, waardoor hij zijne leerlingen aangaande de examen-opgaven heeft kunnen inlichten. De normaal cursus werd daarna gesloten.

Een Voorstel. De Resident Canne te Djokdja heeft volgens de „Perniagan" een voorstel ingediend om aldaar een Inl. ambachtschool op te richten, zooals die van Keboemen (Kedoe).

Nieuws uit Cheribon. Met financieelen steun der ingezetenen zou in Januari van dit jaar de Kartinischool

te Cheribon geopend worden. De leden van de vereeniging, die deze school hebben opgericht, betalen een maandelijksche contributie van ƒ 0.50. Donateurs betalen minstens ƒ 3.— 's maands. Het hoofd van Gewestelijk bestuur heeft in een oproep tot algemeene deelneming opgewekt. („Pembrita Betawi").

Hetzelfde blad geeft een opgave van de bijdragen, die te Cheribon ontvangen werden, voor de feestelijke viering van het toekennen van rechtspersoonlijkheid aan de S. I.-vereeniging aldaar. Merkwaardig is het, dat vele bijdragen afkomstig waren van Chineezen en dat ook enkele Europeanen en Japanners er aan hebben deelgenomen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Klachten over de Politie. In de „Perniagan", „Sinar Sumatra" en „Pewarta Soerabaja" enz. komen legio klachten voor over de ongeschiktheid, luiheid en verwaandheid van de Inlandsche politie-oppassers. Van Bandong, Soerabaja, Medan en Padang worden verschillende staaltjes daarvan gegeven. Zij doen als groote heeren tegenover de kleine luiden, maar laten ten aanzien van personen of corporaties, die zij niet aandurven, vele overtredingen oogluikend toe. Van uit Holland zijn in Indië de zedelijkheidsvoorschriften overgewaaid; maar men lacht er hier om, en de politie ziet véél door de vingers. Te Koedoes bijv. ziet men dagelijks in een drukke buurt, waardoor een ondiep riviertje stroomt, mannen, vrouwen, kinderen, daarin poedel naakt baden. Een politieagent staat er bij en kijkt toe.

Allerlei vuil wordt op de straten neergegooid; in de buurt van de H. I. school heerscht een ondragelijke stank. Een opziener van politie loopt en kijkt rond.

Te Semarang zijn legio nachthuizen van pleizier. Een commissaris van politie rijdt en kijkt rond. Een machinist van de electrische tram te Batavia werd door tien Inlanders afgeranseld, omdat hij bij een halte niet heeft willen stoppen. Hij moest door de Europeesche passagiers uit hunne handen verlost worden.

Een bouwopziener te Bandong werd door de koelies aangevallen en gemolesteerd, volgens de „Preanger Bode", omdat hij aan hun verzoek niet wilde voldoen, de uitbetalingen des Zaterdagochtends in stede van des avonds te doen. Volgens de „Oetoesan Hindia" kon dit niet de eenige of ware reden geweest zijn. De Javanen zijn van nature geen woestelingen en in Indië maakt men zoo licht den kleinen man ongelukkig. Hoe dan ook, deze aanval is voor Java „een mooi begin." Later is gebleken, dat de koelies slechts een deel van hun loon ontvingen. Zij zullen nu natuurlijk gestraft worden, al zullen zij ook niet begrijpen, dat zij iets onbehoorlijks gedaan hebben. Europeanen, die de Inlanders mishandelen, worden niet gestraft. Doe maar geen moeite om den autorijder op te sporen, die een Inlander overreden heeft. Voor een administrateur, die een Inlander vermoordde (hij gaf hem een trap, waardoor des Inlanders door malaria opgezette milt gescheurd werd) en deswege tot één jaar gevangenisstraf veroordeeld werd, wordt nu gratie aangevraagd. Moeten wij — zoo vraagt genoemd blad — deze beweging niet steunen en toejuichen? De vermoorde was immers maar een koelie!

Te Padang overviel een demang een samenscholing van politiedienaren, die bezig waren te dobbelen. In de Preanger is een mantri politie, die een weinig Hollandsch verstaat en daardoor vermeent een hoogen toon te mogen aanslaan, ook tegenover de Europeanen in zijn omgeving. Aanvallen op Europeanen komen herhaaldelijk voor, niet zooals vroeger, op eenzame wegen of in het bosch, maar op klaarlichten dag in bewoonde buurten.

Men wil 't nu de gevangenen in de boei te Soerabaja zoo aangenaam mogelijk maken. Zij zullen des Zaterdags slechts een halven dag behoeven te werken, zooals op de Engelsche kantoren. Toen de heer Nienhuys, chef van het gevangeniswezen, van deze regeling van den directeur der gevangenis vernam, heeft hij gelast die in te trekken. Maar de opzieners en het overige personeel der gevangenis zijn er alles behalve over gesticht, hebben in een request aan den G.-G. gevraagd de regeling van den directeur te doen bestendigen.

Een anoniem schrijven. De Turksche consul te Batavia kreeg een brief van den volgenden inhoud, in 't Engelsch geschreven: Gij Varken! Indien gij niet ophoudt met het schrijven van artikelen over de Armeniërs, zal ik u een kogel door uw vuile hersens schieten. 't Kan me niet schelen, wat er met mij gebeurt. De geheele wereld weet, wat voor schurken gij Turken zijt. Gij moet daarom niet het praatje rondstrooien, dat gij onschuldig zijt als een schaap. De tijd voor de Armeniërs om gewroken te worden, zal weldra komen; gij fanatieke Turken, zult dan vernietigd worden; als stof voor den wind zult gij worden weggeblazen. De Armeniërs zijn niet bang, maar ook niet zoo gemeen als gij. Maar toch, als gij voortgaat vuile artikelen over de Armeniërs te schrijven, zult gij gedood worden.

Als onderteekening afbeelding van een revolver.

De politie zit er mee te houden. De Turksche consul voornoemd heeft namelijk, volgens de Tjhoen Tjhioe deels goed gepraat, deels ontkend de moorden op de Armeniërs op groote schaal gepleegd, zoo ook Dr. Rifaat, een leider van de Jong Egyptische partij, die 't land heeft aan de Engelschen. Door de redactie wordt hierop kritiek uitgeoefend. Uitdrukkingen als: „duizend Armeniërs zijn niet meer waard dan één Turk", komen niet te pas, meent zij; zij zijn een bewijs, dat de Turken geen gevoel hebben van menschelijkheid.

Een Vraag. Naar aanleiding van het bericht van den Nederlandschen consul te Djedda, dat de Turksche regeering de N.-I. hadjis tot Turksche onderdanen verklaard heeft, vraagt de redactie of zij hiermede dezelfde bedoeling heeft als Japan, dat Chineezen naturaliseert, die slechts een korten tijd op het eiland Formosa vertoeven, in dier voege, dat ook na hun vertrek van dit eiland zij, als Japansche onderdanen, onder de bescherming staan van de Japansche consuls?

Van Vreemde Koloniën.

Een tijdperk vol emotiën kan het overzicht van deze week druk vullen. Aan de reeks van verdachte gebeurtenissen in Canada is weer een wandaad toegevoegd. Begonnen met een poging om de groote spoorwegbrug, die Canada en N.-Amerika verbindt te laten springen, heeft die reeks zich met grootere en kleinere tusschenpoozen voortgezet. Indien het waar is, dat hier D. invloed als de beweegkracht te beschouwen is, zou de leer, dat de directe strijd tot de krijgslieden beperkt behoort te blijven, wel uit het oorlogsrecht gebannen zijn. Nadat 't mooie parlementsgebouw te Ottawa in vlammen is opgegaan, waarbij bijna met zekerheid aan misdaad moet worden gedacht, is nu de Amerikaansche societeit te Toronto afgebrand. Gevonden bommen en plaats gehad hebbende ontploffingen wijzen hier op een wel overlegden aanslag.

Die zelfde invloed moet, volgens de Fr. bladen, worden gezocht achter den opstand in Madagascar. Als deze verdachtmaking reden van bestaan heeft, behoeft daarin op zich zelf nog geen veroordeeling te liggen. 't Verwekken van een opstand in vijandelijk land is geen verboden oorlogsmiddel. Maar ook hierbij mag toch niet gelden à la guerre tous les moyens sont bons, want nu was de opzet in Tananariva, om op oudejaarsavond de officieren, onderofficieren en Europeesche soldaten te vergiftigen. Ook hooge Europeesche ambtenaren en andere kolonisten waren bestemd om dit lot te deelen.

De zetel van de samenzweerders bevond zich te Fianarantsowa, zij vormden een inlandsche vereeniging, die alom in Madagascar vertakkingen had en reeds sedert 5 jaren ijverde. Dit laatste is wel in tegenspraak met den beweerden D. invloed, tenzij de vereeniging de D. hulp gezocht heeft. Het officieele Fr. bericht neemt de zaak veel kalmer op dan de eerste beschouwingen, door le Journal ten beste gegeven. De schuldigen zijn gevat, de zaak is voor den bevoegden rechter, binnen kort zal vonnis worden gewezen.

Het schijnt den E., F. en B. colonnes gelukt te zijn Kameroen zoo goed als geheel in haar macht te krijgen, de laatste afgelegen stelling op den Moraheuvel is ook door hen bezet. De Sp. gouverneur-generaal van Fernando Po heeft aan generaal Dobell, bevelhebber in Kameroen, een verzoek overgebracht van Ebermaier, den D. gouverneur van Kameroen, tot doorzending van een telegram naar Berlijn, waarin deze zegt, dat gebrek aan munitie hem heeft genoopt, met al zijn troepen en zijn staf op Sp. gebied uit te wijken. Ook de D. bevelvoerder Zimmermann behoort hiertoe.

Inderdaad was de vraag reeds meermalen vernomen, hoe de D., afgesneden van de buitenwereld, zich nog zoolang van munitie wisten te voorzien. De moderne geweren stellen aan de munitie-vervaardiging eischen, waaraan met de in Kameroen beschikbare hulpmiddelen onmogelijk was te voldoen.

Sp. is voornemens de D. troepen naar Fernando Po te doen gaan, over de regeling hunner interneering wordt van gedachten gewisseld.

Het groote feit van de week, de inname van Erzeroem door de Russen, verdient ook hier volle aandcaht. Deze van nature al sterke vesting, omringd door een gordel van forten, was door de T. in geduchten staat van tegenweer gebracht. In den laatsten tijd had een D. genie-officier de leiding. Een talrijk leger was er bijeen gebracht, bestaande uit Turksche geregelde troepen, Koerden, Askaris en andere hulptroepen. De gewone verschrikkingen van den oorlog werden nog verergerd door de woestheid der strijders en door de verschrikkingen van een zoo barre koude, dat velen doodgevroren zijn.

De pers wijdt uitvoerige beschouwingen aan de beteekenis van dit wapenfeit. Het is na de vermeestering van Przemysl de eerste overwinning van beteekenis door de entente behaald, zoodat zij haar moreel natuurlijk opheft, maar de inwerking op alle Aziatische landen, die min of meer onder T. invloed staan, wordt als een bijkomstige omstandigheid beschouwd, die wellicht meer waarde heeft dan het bezit van Erzeroem op zich zelf.

Daar is, in de eerste plaats, al de waarschijnlijke vermindering van den druk der T. op de bij Koet el Amara ingesloten E. macht. Deze doorleeft kwade tijden! Sedert een paar maanden afgesloten, moet er gebrek aan levensmiddelen en munitie bestaan. De koude vermeerdert de ellende. Zij wordt afgewisseld door langdurige regens, die de stelling in een moeras herschapen. De T. passen, behalve de strijdmiddelen te land, en, op de Euphraat en Tigris, te water, nu ook het werpen van bommen uit vliegtuigen toe. De bevelhebber, generaal Townshend, weet dat een colonne, onder generaal Aylmer, op weg is tot ontzet, maar deze is sedert een paar weken reeds op grooten afstand tot staan gebracht.

Wel is Mesopotamië door het Taurusgebergte gescheiden van 't gebied waar de Russen hun jongste succes behaald hebben, maar de kans bestaat toch, dat de T. en hun hulpbenden bij K. el Amara nu in ijver verflauwen, terwijl versterkingen, die daarheen op weg zijn, nu opdracht kunnen krijgen om naar Armenië te gaan.

Hierdoor zou òf Townshend, òf Aylmer dan in staat zijn een stoot te doen, waardoor hun handreiking mogelijk zou worden. Het wordt tijd, de toestand in het E. kamp is reeds kritiek.

Niet onaannemelijk is echter ook de onderstelling, dat de T., hun zaak in 't noorden verloren ziende, nu met verdubbelde kracht naar een neutraliseerend succes zullen zoeken, en hiervoor K. el Amara zullen bestemmen.

Over de gruweldaden aan de Armeniërs begaan, is in het laatste half jaar zooveel geschreven (deze week hoorden wij nog van een Amerikaansch protest te Constantinopel daartegen ingebracht), dat de toenemende invloed van een andere regeering slechts een verbetering in 't vooruitzicht kan stellen, al is de Russische zelf ook geenszins als extra humaan bekend.

Reuter meent, dat het bewonderenswaardige wapenfeit der Russen heel Koerdistan voor hen zal open leggen en hun in staat zal stellen zich meester te maken van de eenige

verbidingslijn tusschen het hoogland van Armenië en de vlakten van Mesopotamië.

De Frankfurter Zeitung noemt Erzeroem strategisch van bijzondere beteekenis, omdat de stelling de wegen van de Zwarte Zee en den Kaukasus naar Armenië beheerscht.

Ten slotte maken we er nog gewag van, dat met de operatiën uit Z.-Afrika tegen Duitsch O.-Afrika een aanvang is gemaakt. Bij een verkenning op 12 dezer, in de richting van den Salalta heuvel, bleek, dat de hoofdmacht der D. reserves zich in de nabijheid bevond; die verkenning kostte aan de E. al 172 man.

De E.-Belg. colonne, die van anderen kant tegen O.-Afrika oprukt, bezette Langido. De operatiën worden daar nu tegen Tabowa gericht, waar een sterke D. macht zich versterkt heet te hebben.

Een en ander geeft in de naaste toekomst 't vooruitzicht op bloedige ontmoetingen.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

Tijdschr. voor Nijverh. en Landb. in Ned.-Indië.

De Dec.-afl. opent met een korte beschouwing van W. J. van de Leemkolk over de economische beteekenis van Sumatra's Oostkust. De onlangs verschenen publicatie, over het eerste halfjaar van 1915, van de Handelsvereeniging te Medan, leverde schr. het materiaal.

Dr. P. J. S. Cramer besluit zijne verhandeling over „Kamers van Landbouw in Ned.-Indië" (over welk belangrijk onderwerp ook een en ander medegedeeld wordt in de jongste afl. van de Publicaties van het Ned.-Indische Landbouwsyndicaat).

Verder bevat deze afl. o.m.: Voorloopige beoordeeling der rubberkwaliteit. De Viscositeits-index van Dr. K. Gorter. — Nieuwe schaduwboomen voor koffie en cacao. — Schepen in noodhaven in Nederlandsch-Indië (bevat een volledig overzicht van alle schepen, welke in verband met den oorlogstoestand gedwongen zijn in Ned. Indische havens te verblijven. Voor het meerendeel zijn dit natuurlijk Duitsche en Oostenrijksche stoomers). — De regenval op Java. — Korte mededeeling van de cultuurafdeeling van het Proefstation voor suiker te Pasoeroean. — Revue van tijdschriften, enz.

Indologenblad.

In No. 8 vervolgt A. D. zijne beschrijving van Ceylon in 't begin van onze koloniale geschiedenis. — V. A. geeft een overzicht eener lezing van majoor Mac Leod, getiteld: Persoonlijke herinneringen aan de Toekoe-Oemer-periode. — A. J. Wamsteker schrijft een artikel over „Java of Buitenbezittingen" en acht het verkieselijk, dat de splitsing der ambtenaren B.B. in een afzonderlijke categorie voor de Buitenbezittingen en voor Java komt te vervallen. Alleen om van het lastige Javaansch af te komen, kiezen sommige a.s. ambtenaren nu maar de Buitenbezittingen.

Het Nederlandsche Zeewezen.

No. 4 bevat het vervolg der aanteekeningen over een reis naar de Molukken en Nieuw-Guinea. Schrijver, J. Scheltema de Heere, vertelt thans zijn lezers bijzonderheden van de havenplaats Makassar.

Een moeielijk vraagstuk.

Onder dit opschrift vervolgt de Banier zijn artikelenreeks over de kwestie of het aanbeveling verdient op Java de groot-industrie uit te breiden in verband met de belangen der inlandsche bevolking. In het algemeen kan de schr. die uitbreiding niet toejuichen, want de inlandsche fabrieksarbeiders behooren niet tot de beste elementen der bevolking. Zoodra de inlander los gemaakt wordt uit zijn desa- en familieverband, zoodra de macht der traditie, of wil men van den adat, voor hem verzwakt wordt, schijnt zijn moreel besef los te raken en zijne zedelijke begrippen schijnen te vervluchtigen, waardoor hij zedelijk en maatschappelijk op een veel lager peil komt te staan dan de gewone desa-man. (Zie uitvoeriger De Banier, 7e jaarg. No. 51).

Indisch Tijdschrift van het Recht.

Behalve de rubriek „Jurisprudentie", bevat No. 9 en 10 van deel 105 van dit tijdschr. een tweetal verhandelingen, nl.:

Kunnen goederen, welke nog onder conservatoir of executoriaal beslag liggen, krachtens de bepalingen van het Inlandsch procesrecht opnieuw in beslag genomen worden? door Mr. G. André de la Porte; en

De zoogenaamde kleurenclausule, door Mr. P. Leendertz.

Dr. J. Noordhoek Hegt herdacht.

In het Tijdschrift voor Inlandsche geneeskundigen (No. 6 van jaarg. 1915) wijdt de heer Goenawan Mangoen Koesomo hartelijke worden aan den onlangs overleden directeur der School tot opleiding van Inlandsche artsen te Weltevreden.

Het slot van het waardeerend artikel luidt:

„Door zijn heengaan heeft de S.T.O.V.I.A. een zwaar verlies geleden en met haar het zich ontwikkelende Indië, wien hij een der voorlichters was op den weg, welke slechts door volkeren kan worden afgelegd, waarin de kiem van het volwaardige intellect sluimert, den weg aan welks einde voor de oogen van Jong-Indië een eigen Universiteit verrijst.

Bij het schrijven van deze woorden, waarin ik getracht heb Dr. Hegt in zijn werkzaam leven aan de school te schetsen, staat voor mijn geest het beeld van den man, die ons door zijn werkkracht, zijn veelzijdige plichtsopvatting en zijn trouwe zorg voor hen, die leiding behoeven, steeds tot voorbeeld behoort te blijven!"

De Ingenieur.

No. 8 bevat een geïllustreerde beschrijving, door W. J. Muller, van de uitreis naar Ned.-Indië van het motorschip „Mijer" der Koninklijke Paketvaart-Maatschappij. — De heer C. P. Vijverberg vervolgt zijn overzicht van het verslag der B. O. W. in Ned.-Indië over het jaar 1912.

Een veeteeltonderneming op Java.

De heer J. G. Boon geeft in No. 36 van het Weekblad voor Indië een interessante beschrijving van „een veeteelt-onderneming op een krater-bodem", welke door den heer Couvreur, administrateur der koffie-onderneming Kalisat, gedreven wordt. Een oorspronkelijk mislukte poging van den heer T. Ottolander, om op het Idjenplateau veeteelt te drijven, werd door den heer Couvreur met schitterend succes voortgezet. Door import van Australisch, Nederlandsch en ander vee, kreeg de heer C. geleidelijk een rund, dat zich zoo aan de nieuwe omstandigheden aanpaste, dat het zich uitnemend leende voor het hoofddoel met de onderneming (Djampit genaamd), bedoeld: het op de Indische markt brengen van goede zuivelproducten.

Bedraagt het aantal runderen 400, dat der merries is reeds gestegen tot 200. Door doelmatige kruising van den prachthengst Ingelwood (met een boekwaarde van f 15000), hoopt de heer Couvreur een hoogstaand paardenras te verkrijgen. Het aantal schapen bedraagt 300. De wol, waarmede die dieren in 1909 uit Australië kwamen, bracht op de Amsterdamsche markt 60 à 70 ct. per K.G. op; de wol van de op Djampit gefokte dieren haalde 80 tot 100 cent. De wolproductie per schaap nam met één tot 1½ K.G. toe door 't grooter worden der te Djampit geboren kruisingen.

De heer B., die nog veel vertelt van deze stichting van den heer Couvreur en ook het gunstig oordeel van twee ter zake deskundigen mededeelt, zegt ten slotte, dat Djampit is geworden wat het is, uitsluitend door de energie van den heer Couvreur. Geen hulp van buitenaf heeft hij verkregen. „Het Indische gouvernement werkt nooit mede en gedraagt zich als een krachtige remschoen ten opzichte van de verdere ontwikkeling van deze zoo oneindig veel voor Java belovende onderneming".

Critiek op de Encyclopaedie van West-Indië.

Reeds eerder vestigden we de aandacht op een artikelenreeks in de Surinamer van pater Mols, die — zegt de Java-Post van 24 December 1915 — „vernietigend zijn voor wat Dr. H. ten Kate [1]) over Indianen enz. geschreven heeft".

In genoemd nr. van de Java-Post wordt nu ook het oordeel van den onlangs in Suriname overleden baron Schimmelpenninck v. d. Oye medegedeeld, dat verkort luidt: „Het is bevreemdend, dat Dr. Benjamins [2]) de bizonderheden over de Indianen aan Dr. ten Kate heeft gevraagd. Zij, die tijdens zijn (ten K.) verblijf alhier met hem hebben omgegaan, merkten in sommige dingen een zekere oppervlakkigheid op in beoordeelingen en conclusies, terwijl hem..... verkeerde inlichtingen zijn gegeven of hem iets op de mouw werd gespeld".

De redactie van de Java-Post noemt een en ander „weer een staaltje, hoe encyclopaedieën soms in elkaar worden getimmerd", en voegt er aan toe: „trouwens wij, Katholieken, hebben daarvan ondervinding; men sla maar eens in vele encyclopaedieën een of ander artikel over een kerkelijk onderwerp na. Tweedens kan men er uit zien, hoe reizigers in ethnografie soms worden voorgelicht".

We vermoeden, dat juist deze zonderlinge uitlatingen van de redactie der Java-Post, voor die van de Encyclopaedie van West-Indië aanleiding zullen zijn, de critische opmerkingen stilzwijgend voorbij te gaan.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 7: De vezelcultuur in Ned.-Indië. Verslag van het vezelcongres, gehouden te Soerabaja, besproken door Dr. H. H. Zeijlstra Fzn. — De krullotenziekte in Suriname, door Prof. Dr. F. A. F. C. Went. — Proefstation voor Vorstenlandsche tabak. Mededeeling No. XIX, besproken door P. Hondius Jzn. — De handel van Ned.-Indië in 1915. — Verbetering van Chineesche thee. — Methoden om het zaken doen in China te bevorderen. — Het nut van cacaoschillen. — Begrooting Suriname en Curaçao voor 1916. — De overzeesche handel en de oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Catalogus der Koloniale Bibliotheek.

Bij Martinus Nyhoff te 's-Hage verscheen het Eerste Supplement op den Catalogus der Koloniale Bibliotheek van het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië en het Indisch Genootschap. Samengesteld door W. C. Muller, adj.-secretaris van het Kon. Inst.

Dit Supplement — een boekwerk van ruim 400 blz., met kleine letter gedrukten tekst — bevat de aanwinsten van genoemde Bibliotheek, sedert het jaar 1908, toen de Catalogus zelf verscheen.

Het legt getuigenis af, dat de besturen der in den titel genoemde instellingen met prijzenswaardigen ijver er naar streven de Koloniale Bibliotheek aan haar doel te blijven doen beantwoorden.

Weekblad voor Indië.

In No. 37 o.a. de volgende bijdragen: De jongste reis van den Gouverneur-Generaal (met ill.). — Verhoogde werking in den Tengerkolos (met ill.) — De Malangsche Kartinischool (met ill.).

De Centrale Kas te Batavia.

No. 16 van het orgaan der Centrale Kas te Batavia bevat o.m. korte opstellen over de volgende onderwerpen: Over een grondkapitaal in aandeelen voor volksbanken, door C. A. — Het leenen van afdeelingsbanken onder elkaar, door O. P. B. — Het uitsluiten van dessa's voor leeningen door afdeelingsbanken, door A. Fliers.

Indisch Genootschap.

Het verslag der vergadering van 10 Januari j.l. is in druk verschenen en bevat de voordracht van Prof. Dr. G. van Iterson Jr. over de toekomst van de rubbercultuur in Ned.-Indië.

Ned. Indisch Landbouw-Syndicaat.

Bijlage I van de jongste publicatie (afl. 26 van den zevenden jaargang), bevat den tekst eener voordracht van Dr. E. C. Jul. Mohr, getiteld: Beschouwing van den grond, van het standpunt der hygiëne van onze cultures.

---

[1]) In de Encycl. van West-Indië.

[2]) Redacteur van de Encycl. van West-Indië.

Mededeelingen.

Van het Ministerie van Koloniën:

Te verwachten vacatures bij het Binnenl. Bestuur in Ned.-Indië.

VACATURE.	DATUM VAN INGANG.	AANTEEKENINGEN.
Controleur bij het B. B. op Java en Madoera.	5 Mei 1916.	Oorzaak: Verzoek om buitenlandsch verlof van den titularis J. F. Sigmond.

Van de Afdeeling 's Gravenhage:

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING, op *Dinsdag 29 Februari 1916*, in het gebouw Laan van Meerdervoort 187, 's avonds 8 uur.

Punten van behandeling:

1. Jaarverslagen over 1915.
2. Rekening en Verantwoording over 1915.
3. Begrooting over 1916.
4. Overlegging van het Proces-Verbaal der commissie van verificatie.

5. Verkiezing van 4 leden van het bestuur, periodieke aftreding van Mej. A. J. van Loghem en de H.H. Dr. H. D. Benjamins en J. A. Soetens en vacature wijlen mej. M. M. G. Maarschalk.
6. Verkiezing van een afgevaardigde voor de algemeene vergadering van het Hoofdbestuur.
7. Opmaken van eene candidatenlijst voor het Hoofdbestuur, periodieke aftreding van de H.H. C. R. Bakhuizen van den Brink, E. F. Grooss en A. A. C. Harting.
8. Verkiezing van een verificatie-commissie.
9. Voorstel tot statutenwijziging.
10. Rondvraag.

De Secretaris,

J. A. SOETENS.

Van de Afd. Utrecht en Omstreken:

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING op *Zaterdag 26 Februari*, 's avonds 8 uur, in het Gebouw van den Nederlandschen Protestantenbond, Boothstraat 7.

Agenda: Zie Art. 10 van 't huishoudelijk reglement der Afdeeling.

J. J. LAGERS, Secretares.

Van de Afdeeling Leiden:

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING op *Zaterdag 26 Februari 1916*, 's middags te 4¼ ure, in het Nutsgebouw (Steenschuur).

Punten van behandeling:

a. Jaarverslag over 1915.
b. Rekening en Verantwoording over 1915.
c. Verkiezing van twee Bestuursleden in verband met de periodieke aftreding van de heeren Rijke en Koumans.
d. Verkiezing van afgevaardigden en plaatsvervangende afgevaardigden ter Algemeene Vergadering der Vereeniging.
e. Rondvraag.

Namens het Bestuur:

De Secretaris,

Mr. ED. RIJKE.

Geldelijke Verantwoording over 1915.

BATEN.

1915.		
1. Saldo van 1914		f 68.66½
2. Contributie van 49 leden over 1915 (Zie kasboek)		
12 Jan. 29 leden	f 62.50	
16 Jan. 10 leden	„ 18.50	
23 Jan. 7 leden	„ 15.—	
2 Febr. 2 leden	„ 3.50	
23 Juli 1 lid	„ 2.50	
		„ 102.—
3. Spaarbankrente over 1914		„ 2.37
Totaal		f 173.03½

LASTEN.

1915.		
1. Afgedragen aan het H.B. als aandeel in de contributie van 49 leden in 1914 (Zie aanteekening Mutatiën 1914)	f 0.75	
25 Jan. 1915. (Zie reçu postwissel)	„ 34.50	
13 Febr. 1915. (id.)	„ 0.75	
20 Jan. 1916. (id.)	„ 0.75	
		f 36.75
2. Inningkosten der contributies:		
12 Jan. 1915 van 29 leden	f 2.90	
16 Jan. 1915 van 10 leden	„ 1.—	
23 Jan. 1915 van 7 leden	„ 0.70	
2 Febr. 1915 van 2 leden	„ 0.20	
30 Juli 1915 van 1 lid	„ 0.10	
		„ 4.90
3. Onkosten postwissels aan 't H.B.:		
25 Jan. 1915	f 0.15	
13 Febr. 1915	„ 0.02½	
20 Jan. 1916	„ 0.03	
		„ 0.20½
4. Porti.		
25 Jan. 1915. Porto voor de jaarrekening aan 't H.B.	f 0.10	
25 Jan. 1915. Afgedragen aan den Secr. aan porti over 1914	„ 4.42½	
		„ 4.52½
5. 18 Febr. 1915. Terugbetaald aan den vorigen Penningmeester voor in 1914 te veel overgemaakte gelden aan 't H.B. f 0.75 (zie onder 1) (Zie kw.).		
6. 20 Febr. 1915. Aan den Secr. ter overmaking aan 't H.B. ter bestrijding van den nood op de W.-I. eil. (Besl. Verg. afd. Leiden 20 Febr. 1915)		„ 10—
7. 3 Maart 1915. Lokaalhuur voor de Openb. Verg. 20 Febr. 1915 (zie kw.)		„ 3.—
8. 1 Juni 1915. Jaarl. bijdrage aan de Oud Mil. Vereen. „Prinses Juliana" te Putten (zie kw.)	„ 2.—	
18 Dec. 1915. Bijdrage in de contr. van het H.B. aan de Vereen. „Het Oranje Kruis" over 1915 (zie kw.)	„ 5.—	
		„ 7.—
9. 9 Dec. 1915. Aan de Secretaresse der Studenten afd. O. en W. te Leiden, op afrekening in de kosten der lezing van den hr. Sibinga Mulder op 2 Dec. 1915 (zie kw.)		„ 30.—
Saldo		„ 76.65½
Totaal		f 173.03½

De Penningmeester,

D. KOUMANS.

Leiden, Januari 1916.

Van de Studenten-Afdeeling Leiden:

Geldelijke Verantwoording over het jaar 1915.

ONTVANGSTEN.

1 Januari. Saldo in kas	f 101.67
21 Juli. Contributie van Mejuffrouw Worthington over het jaar 1915	„ 2.50
Idem aan idem van den heer Bouman	„ 2.—
Idem aan idem van den heer Jhr. Stern	„ 2.—
Van de Dordt. Bank ingevolge Borderel No. 1	„ 53.—
Van idem ingevolge Borderel No. 2	„ 42.50
Van idem ingevolge Borderel No. 3	„ 21.50
Totaal	f 225.17

UITGAVEN.

31 Januari.	
1. Aan Mejuffrouw Worthington, voor voorloopige onkosten voor de te houden lezing door Dr. v. L.	f 20.10
2. Aan den WelEd. geb. heer Dr. v. L. te Amsterdam, vergoeding onkosten van eene te Leiden gehouden lezing	„ 43.40
26 Maart.	
3. Aan mejuffrouw Wortington ter betaling voor gemaakte onkosten voor de lezing van den H.Ed.gestr. heer Gonggrijp, oud Resident N. O.-I.	„ 15.20
Aan de Dordtsche Bank voor het innen van contributiën ingevolge Borderel No. 1	„ 3.70
Aan idem voor idem ingevolge Boderel No. 2	„ 2.34
Bijdrage a. d. kas van het Hoofdbestuur ingevolge Borderel No. 1 (21 leden ad f 0.75 per lid)	„ 15.75
Idem aan idem ingevolge Borderel No. 2 (15 leden ad f 0.75).	„ 11.25
4. Aan den penningm.-secretaris der afdeeling ter goeder rekening	„ 50.—
31 December.	
Bijdrage a. d. kas van het Hoofdbestuur ingevolge Borderel No. 3 (7 leden ad f 0.75)	„ 5:25
Aan de Dordtsche Bank voor inningskosten van Borderel No. 3	„ 1.16
5. Administratiekosten van den Administrateur voor 't jaar 1915	„ 3.—
31 December. Saldo in kas	„ 54.02
Totaal	f 225.17

De Administrateur,

A. A. C. HARTING.
Mej. N. WORTHINGTON.

Van het Informatie-bureau:
(Heulstraat 17, Den Haag).

Werktuigkundige ingenieurs voor de Staatsspoorwegen in Ned.-Indië.

Ter benoeming tot adspirant-adjunct-afdeelingschef of adjunct-afdeelingschef bij den dienst der Staatsspoorwegen in Nederlandsch-Indië, worden gevraagd twee jonge werktuigkundige ingenieurs, in het bezit van het diploma bedoeld bij art. 118 der Hooger-Onderwijswet (Staatsblad 1905, no. 181).

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 15 Maart a.s. bij gezegeld verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, te wenden tot afdeeling D (Personeel) van dat Departement, onder overlegging van:

a. hun diploma, en zoo mogelijk getuigschriften;
b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moet worden vermeld de datum en de plaats der geboorte, of de candidaat gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor gouvernementsrekening als passagier der 1ste klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;
b. eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting, ten bedrage van f 1500;
c. voor gehuwden uitkeering van éénе maand ambtsbezoldiging als tegemoetkoming in de verplichte huwelijksbijdrage ten behoeve van het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië;
d. eene voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van inscheping naar Indië, van f 150 's maands, voor hen, die als adspirant-adjunct-afdeelingschef en van f 250 's maands voor hen, die als adjunct-afdeelingschef worden uitgezonden.

De bezoldiging van de adspirant-adjunct-afdeelingschefs bij den dienst der Staatsspoorwegen bedraagt f 300 's maands. Na twee jaren dienst in dien rang worden zij bij voldoende geschiktheid en goede plichtsbetrachting bevorderd tot adjunct-afdeelingschef, op eene bezoldiging van f 400 's maands, welke door 4 driejaarlijksche verhoogingen van f 75 's maands en drie driejaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands tot f 1000 's maands kan stijgen.

Gegadigden, die reeds ingenieurservaring hebben op spoorweg- of daaraan verwant gebied, kunnen al dadelijk eene hoogere aanvangsbezoldiging bekomen, bij de berekening waarvan ingenieurservaring buiten de keerkringen doorgebracht voor 9/10 en binnen de keerkringen doorgebracht voor vol zal worden medegeteld, terwijl aanverwante ervaring buiten de keerkringen doorgebracht voor 9/20 en binnen de keerkringen doorgebracht voor de helft medegeteld zal worden.

Alvorens te worden uitgezonden zullen de ingenieurs, zoo noodig eerst gedurende ongeveer acht maanden hier te lande practisch worden te werk gesteld, ter voorbereiding voor den hun in Indië wachtenden werkkring. Aan deze tewerkstelling is eene toelage verbonden van f 150 's maands, terwijl de tijd der tewerkstelling volgens bovenstaande regelen wordt medegerekend bij de bepaling van de aanvangsbezoldiging.

(Nederlandsche Staatscourant van
12 Februari 1916 no. 36).

Jong civiel-ingenieur voor waterleidingzaken in Ned.-Indië.

Ten behoeve van den dienst bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië wordt gevraagd een jong civiel-ingenieur met eenige ervaring omtrent de inrichting van verschillende systemen van drinkwatervoorziening, op eene nader vast te stellen aanvangsbezoldiging.

De bezoldiging van de adspirant-ingenieurs bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken bedraagt f 300 's maands. Na 2 jaren dienst in dien rang worden zij bij voldoende geschiktheid en goede plichtsbetrachting bevorderd tot ingenieur, op eene bezoldiging van f 400 's maands, welk door 4 driejaarlijksche verhoogingen van f 75 's maands en driejaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands tot f 10 's maands kan stijgen.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor landsrekening als reiziger der 1st klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;
b. eene vergoeding voor uitrustingskosten, ten bedrag van f 1500 (een duizend vijfhonderd gulden);
c. eene voorloopige bezoldiging van f 150 (eenhonderd vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van insch ping tot dien, waarop de ambtsbezoldiging ingaat;
d. indien de uit te zenden persoon gehuwd is, uitkeerin van het bedrag van éénе maand aanvangsbezoldiging a tegemoetkoming in de door hem verschuldigde huwelijk bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burge lijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten d maand volgende op die, waarin de benoeming door den Go verneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaa gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Bij huwelijk éénе maand bezoldiging, te voldoen op wijze als zooeven aangegeven. Bij bevordering door gehuwd tweemaal het bedrag der verhooging over éénе maand, do ongehuwden éénmaal.

Bij bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met e pencentage afhangende van de leeftijden van man en vrou

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te kome behooren zich zoo spoedig mogelijk bij gezegeld verzoekschri (dat gericht moet zijn aan de afdeeling Personeel) te wend tot het Departement van Koloniën.

Bij hunne verzoekschriften moeten de gegadigden ove leggen:

a. hun diploma;
b. eene beschrijving van hunne opleiding en levensloo

In het verzoekschrift moet worden vermeld waar en wa neer de gegadigde geboren is, of hij al dan niet gehuwd en c.q. het aantal zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

(Nederlandsche Staatscourant van
13 en 14 Februari 1916 no. 37).

Vereeniging OOST en WEST.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
Lessen in moderne talen.	Lessen aan spraakgebrekkigen.
Fransche-, Duitsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Dame als Lectrice of Dame van gezelschap.
Handwerklessen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Paedagogische adviezen	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Schrijf-, Kopiëer- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Ieplaan 11.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs enz.

☞ Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeystr. 100,	's-Gravenhage,	Javaansch, Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	Javaansch, Maleisch, Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Adriaanstraat 47bis,	Utrecht,	Maleisch. Soendaneesch. Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, Den Haag zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.**
door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar **f 0.10.** 50 ex. **f 2.80.**

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

b. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.**
door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent.** 50 ex. **f 2.—**;

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:
I. **De Kolonie Suriname,** door REMAN IRÜS (FRED. OUDSCHANS DENTZ);
II. **De Kolonie Curaçao,** door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao.
Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.